

32001R2375

L 321/1

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

6.12.2001

UREDBA SVETA (ES) št. 2375/2001
z dne 29. novembra 2001
o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 466/2001 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih kontaminatov v živilih
(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani ⁽¹⁾, in zlasti člena 2(3) omenjene uredbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba Komisije (ES) št. 466/200 ⁽²⁾ določa, da naj živila, ki se dajejo v promet, ne bi vsebovala višjih vrednosti kontaminatov, kot so opredeljene v navedeni uredbi.
- (2) Izraz „dioksini“ zajema skupino 75 polikloriranih dibenzo-p-dioksin („PCDD“) in 135 polikloriranih dibenzofuran („PCDF“) kongenerov, od katerih jih je 17 toksikološko zaskrbljujočih. Najbolj toksičen kongener je 2,3,7,8-tetraklordibenzo-p-dioksin (TCDD), ki so ga Mednarodna agencija za raziskave raka in druge ugledne mednarodne organizacije uvrstile kot znano človeško rakotvorno snov. Znanstveni odbor za živila („ZOŽ“) je skladno s Svetovno zdravstveno organizacijo („WHO“) ugotovil, da pri vrednostih pod določenim pragom dioksini nimajo rakotvornega učinka. Drugi neželeni učinki, kot so endometrijoza, živčnovedenjski in imunosupresivni učinki se pojavijo pri precej nižjih vrednostih, zato se zdi smotno določiti sprejemljiv vnos.
- (3) Poliklorirani bifenili („PCB-ji“) so skupina 209 različnih kongenerov, ki se lahko razdelijo v dve skupini glede na njihove toksikološke lastnosti: 12 kongenerov kaže

toksikološke lastnosti dioksinov in se zato pogosto imenujejo „dioksinom podobni PCB-ji“. Ostali PCB-ji ne kažejo dioksinom podobne toksičnosti, vendar imajo drugačen toksikološki profil.

- (4) Vsak kongener dioksinov ali dioksinu podobnih PCB-jev kaže različno raven toksičnosti. Da bi lahko ocenili toksičnost navedenih različnih kongenerov, je bil uveden pojem toksični dejavniki ekvivalence („TEF-ji“), ki olajšuje ocenjevanje tveganja in normativno kontrolo. To pomeni, da so rezultati analiznega preskušanja, ki se nanašajo na vseh 17 posameznih kongenerov dioksina in na 12 dioksinu podobnih PCB kongenerov, izraženi na ravni posamezne merljive enote: „koncentracija toksičnega ekvivalenta TCDD“ (TEQ).
- (5) Dioksini in PCB-ji so zelo odporni proti kemičnemu in biološkemu razkroju, zato so obstojni v okolju in se nakopičijo v celotni prehranski verigi od krme do živila.
- (6) Več kot 90 % človekove izpostavljenosti dioksinu izhaja iz živil. Približno 80 % izpostavljenosti od celotne izpostavljenosti običajno izvira iz živil živalskega izvora. Breme dioksina v živalih izhaja predvsem iz živalske krme. Kot možna vira dioksinov sta zaskrbljujoči živalska krma in v nekaterih primerih zemlja.
- (7) ZOŽ je 30. maja 2001 sprejel mnenje o oceni tveganja zaradi dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev v hrani, posodobitev na osnovi novih znanstvenih podatkov, ki so na voljo od sprejetja mnenja ZOŽ o tej zadevi z dne 22. novembra 2000. ZOŽ je določil sprejemljiv tedenski vnos („TWI“) za dioksine in dioksinom podobne PCB-je v količini 14 pg WHO-TEQ/kg telesne mase. Ocene izpostavljenosti kažejo, da pri znatnem delu prebivalstva Skupnosti s hrano zaužiti vnos presega TWI. Nekatere skupine prebivalcev v nekaterih državah bi utegnile biti izpostavljene večjemu tveganju zaradi določenih prehranskih navad.

⁽¹⁾ UL L 37, 13.2.1993, str. 1.

⁽²⁾ UL L 77, 16.3.2001, str. 1.

- (8) Zmanjšanje človekove izpostavljenosti dioksinom z uživanjem hrane je zato pomembno in je treba zagotoviti zaščito potrošnikov. Posebej visoke ravni dioksina so bile opažene v nekaterih skupinah hrane. Ker je kontaminacija hrane neposredno povezana s kontaminacijo krme, je treba sprejeti celosten pristop za zmanjšanje razširjenosti dioksina v celotni prehranski verigi, tj. od krmil prek živali, namenjenih prehrani, do ljudi.
- (9) ZOŽ priporoča, da si je treba nenehno prizadevati za omejitve sproščanja dioksinov in sorodnih sestavin v okolje do najnižjih možnih vrednosti. To je najbolj uspešen in učinkovit način za zmanjšanje vsebnosti dioksinov in podobnih snovi v prehranski verigi in zagotavljanje nenehnega zmanjševanja bremena za človeško telo. ZOŽ je ugotovil, da so nedavne raziskave materinega mleka in človeške krvi pokazale, da se ravni dioksinov ne zmanjšujejo več.
- (10) Zgornje mejne vrednosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev so primerno sredstvo za preprečevanje nesprejemljivo velikega izpostavljanja ljudi in za preprečevanje prodaje nesprejemljivo močno kontaminiranih živil, npr. zaradi ključnega onesnaženja in izpostavljenosti. Določitev zgornjih mejnih vrednosti je nujno potrebno za izvajanje sistema normativne kontrole in za zagotavljanje enotne uporabe.
- (11) Ukrepi, ki temeljijo izključno na opredelitvi zgornjih mejnih vrednosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev v živilih pri zmanjševanju človekove izpostavljenosti dioksinom ne bi bili dovolj učinkoviti, razen če bi bile vrednosti tako nizke, da bi velik del dobav hrane moral biti razglašen za neprimerne za prehrano ljudi. Na splošno se priznava, da naj bi za aktivno zmanjševanje vsebnosti dioksinov v živilih, zgornje mejne vrednosti spremljali ukrepi za spodbujanje pro-aktivnega pristopa, vključno z vrednostmi za ukrepanje in ciljnim vrednostmi za živila v kombinaciji z ukrepi za omejevanje emisij. Ciljne vrednosti označujejo vrednosti, ki jih je treba doseči, da bi končno privedli izpostavljenost večine ljudi do TWI, ki ga je določil Znanstveni odbor. Ravni delovanja so sredstvo v rokah pristojnih organov in proizvajalcev, da pokažejo na tiste primere, kjer je primerno opredeliti vir kontaminacije in ukrepati za njeno zmanjšanje ali odpravo, ne samo v primerih neizpolnjevanja določb te uredbe, temveč tudi kadar ugotovijo, da so v živilih znatno višje vrednosti dioksinov od povprečnih. Ta pristop bo imel za posledico postopno zmanjšanje vrednosti dioksina v živilih in ciljne vrednosti bodo končno dosežene. Priporočilo Komisije o tej zadevi je zato naslovljeno na države članice.
- (12) Čeprav naj bi se s toksikološkega stališča vse vrednosti uporabljale za dioksine, furane in dioksinom podobne PCB-je, so sedanje zgornje mejne vrednosti določene samo za dioksine in furane, ne pa za dioksinom podobne PCB-je, ker so za zadnje, glede na njihovo razširjenost na voljo zelo skopi podatki. Spremljanje se bosta nadaljevala, zlasti glede prisotnosti dioksinom-podobnih PCB-jev z namenom, da se te snovi vključijo v zgornje mejne vrednosti.
- (13) Nesprejemljivost vsebnosti dioksina v živilih je treba oceniti glede na sedanje dogovorjene vrednosti kontaminacije, ki se od živila do živila razlikujejo. Zgornjo mejno vrednost je treba določiti ob upoštevanju dogovorjene kontaminacije pri strogo določeni vendar možni vrednosti.
- (14) Da bi zagotovili, da si bodo vsi proizvajalci v celotni prehranski verigi od krme do živil prizadevali in storili vse, kar je potrebno za omejitve vsebnosti dioksinov v krmilih in živilih, je treba zgornje mejne vrednosti, ki se uporabljajo, v določenem časovnem obdobju ponovno pregledati z namenom, da se določijo nižje zgornje mejne vrednosti. Do leta 2006 naj bi v celoti dosegli 25-odstotno zmanjšanje človekove izpostavljenosti dioksinom.
- (15) Zgornje mejne vrednosti so določene predvsem za živila živalskega izvora. Nobena od sedaj navedenih se ne uporablja za izdelke kot so konjsko, kozje in zajčje meso ter račja, gosja in prepeličja jajca. O razširjenosti dioksinov v teh živilih so na voljo le skopi podatki. Poleg tega so s stališča zaužite količine omejenega pomena, ker do sedaj ni bila določena še nobena zgornja mejna vrednost. Prav tako se nobena zgornja mejna vrednost ne uporablja za žita, sadje in zelenjavo, ker imajo navedeni živilski izdelki na splošno nizko vrednost kontaminacije in so zato le majhen dejavnik v celotni človekovi izpostavljenosti dioksinom. Primerno pa je, da se vrednosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev v teh živilih redno spremljajo.
- (16) Rastlinska olja običajno ne vsebujejo občutnih vrednosti dioksinov ali dioksinom podobnih PCB-jev. Ker se rastlinska olja vseskozi dajejo na trg ali se uporabljajo kot sestavina v živilih v mešanici z živalskimi maščobami, je zaradi kontrole primerno opredeliti zgornjo mejno vrednost za rastlinska olja.
- (17) Podatki, ki so sedaj na voljo, ne zadoščajo za določitev zgornjih mejnih vrednosti za različne skupine rib in ribjih izdelkov. Zgornja mejna vrednost dioksinov v krmi za ribe pomeni, da imajo gojene ribe znatno nižje vrednosti dioksinov. Ko bo na voljo več podatkov, bo v prihodnosti morda primerno določiti različne vrednosti za različne skupine rib in ribjih izdelkov ali za izvzete skupine rib, kolikor so, s stališča vnosa, omejenega pomena.

- (18) Nekatere vrste rib iz baltiške regije lahko vsebujejo visoko vrednost dioksina. Znatno del baltiških mastnih rib, kot sta baltiški slanik in baltiški losos, ne bo v skladu z zgornjo mejno vrednostjo in bi ga zato izključili iz švedske in finske prehrane. Obstajajo podatki, da bi izključitev rib iz prehrane na Švedskem in Finskem lahko imela negativne zdravstvene posledice. Na Švedskem in Finskem deluje sistem, ki je sposoben zagotoviti, da so potrošniki v celoti obveščeni o prehranskih priporočilih glede omejitev porabe rib iz baltiške regije; da bi se izognili zdravstvenim tveganjem, imajo opredeljene občutljive skupine prebivalstva.
- (19) Podatki spremljanja kažejo, da jajca iz proste reje ali polintenzivne reje vsebujejo višje vrednosti dioksinov kakor jajca iz baterijske reje. Za zagotovitev znižanja vrednosti dioksinov v navedenih jajcih je možno sprejeti ukrepe. Zato je primerno predvideti prehodno obdobje, preden se zgornje mejne vrednosti začnejo uporabljati za jajca iz proste reje ali polintenzivne reje.
- (20) Pomembno je, da se celotna kontaminacija živil z dioksini zmanjša. Zato je treba prepovedati mešanje živil, ki so skladna z zgornjimi mejnimi vrednostmi, z živil, ki presegaajo zgornje mejne vrednosti.
- (21) Glede na razlike med državami članicami in posledično tveganje zaradi izkrivljanja konkurence, so potrebni ukrepi Skupnosti zaradi varovanja javnega zdravja in zagotavljanja enotnosti trga ob spoštovanju načela sorazmernosti.
- (22) Zato je treba Uredbo (ES) št. 466/2001 ustrezno spremeniti.
- (23) Skladno s členom 3 Uredbe (EGS) št. 315/93 je bil ZOŽ posvetovan o določbah, ki bi lahko vplivale na javno zdravje.
- (24) Stalni odbor za živila ni dal pozitivnega mnenja. Komisiji zato ni bilo omogočeno sprejetje določb, ki jih je predvidela v skladu s postopkom iz člena 8 Uredbe Sveta (EGS) 315/93 –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (ES) št. 466/2001 se spremeni na naslednji način:

1. v člen 1 se vstavi naslednji odstavek:

„1a. Z odstopanjem od odstavka 1, Švedska in Finska v prehodnem obdobju do 31. decembra 2006 na svojem ozemlju smeta dati v promet ribe za prehrano, ki izvirajo

iz baltiške regije in vsebujejo vrednosti dioksinov, višje od določenih v točki 5.2 razdelka 5 Priloge I pod pogojem, da deluje sistem, ki potrošnikom zagotavlja, da so v celoti obveščeni o prehranskih priporočilih glede omejitev porabe rib iz baltiške regije s strani opredeljenih občutljivih skupin prebivalstva, da bi se izognili morebitnim zdravstvenim tveganjem.

Kakršna koli prihodnja uporaba tega odstopanja se bo preučila v okviru ponovnega pregleda iz razdelka 5 Priloge I, kakor je določeno v členu 5(3).

Finska in Švedska vsako leto do 31. decembra sporočita rezultate spremljanja vrednosti dioksinov v ribah iz baltiške regije in poročata o ukrepih, sprejetih za zmanjšanje človekove izpostavljenosti dioksinom, ki je vsebovan v ribah iz baltiške regije.“;

2. vstavi se naslednji člen:

„Člen 4a

Glede dioksinov v izdelkih iz razdelka 5 Priloge I je prepovedano:

- mešati izdelke, ki so v skladu z zgornjimi mejnimi vrednostmi, z izdelki, ki presegaajo zgornje mejne vrednosti;
- uporabljati izdelke, ki niso v skladu z zgornjimi mejnimi vrednostmi, kot sestavino za proizvodnjo drugih živil.“;

3. v členu 5 se doda naslednji odstavek:

„3. Komisija prvič ponovno pregleda razdelek 5 Priloge I najpozneje do 31. decembra 2004 v luči novih podatkov o vsebnosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev, zlasti z namenom, da vključi dioksinom podobne PCB-je med vrednosti, ki jih je treba določiti.

Razdelek 5 Priloge I se nato ponovno pregleda najpozneje do 31. decembra 2006 s ciljem, da se znatno znižajo zgornje mejne vrednosti in po možnosti določijo zgornje mejne vrednosti za druga živila.“;

4. Priloga I se spremeni skladno s prilogo te uredbe.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Uporablja se od 1. julija 2002.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. novembra 2001

Za Svet

Predsednik

M. VANDERPOORTEN

PRILOGA

V Prilogi I se doda naslednji razdelek 5:

„Razdelek 5: Dioksin (vsota polikloriranih dibenzo-*para* — dioksinov (PCDD-ji) in poliklorirani dibenzofurani(PCDF-ji), izraženi v toksičnih ekvivalentih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) z uporabo WHO-TEF-jev (toksični dejavniki ekvivalence, 1997)

Živila	Zgornje mejne vrednosti (PCDD + PCDF) ⁽¹⁾ (pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ali živila)	Merila za izvajanje vzorčenja	Merila za izvajanje analitskih metod
5.1.1 Meso in mesni izdelki, ⁽⁴⁾ ki izvirajo iz			
— prežvekovalcev (govedo, ovce)	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— perutnine in gojene divjadi	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— prašičev	1 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
5.1.2 Jetra in izdelki iz jeter	6 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
5.2 Mišičnina rib in ribji izdelki ter njihovi izdelki ⁽⁵⁾	4 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
5.3 Mleko ⁽⁶⁾ in mlečni izdelki, vključno z mlečno maščobo	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
5.4 Kokošja jajca in izdelki iz jajc ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾ ⁽³⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
5.5 Olja in maščobe			
— maščobe živalskega izvora			
— prežvekovalcev	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— perutnine in gojene divjadi	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— prašičev	1 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— mešane živalske maščobe	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— rastlinska olja	0,75 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)
— ribje olje za prehrano ljudi	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g maščobe ⁽²⁾	Dir. 2001//ES ^(*)	Dir. 2001//ES ^(*)

^(*) Direktiva Komisije, ki bo sprejeta pred 1. julijem 2002.

⁽¹⁾ Vedno višje koncentracije: vedno višje koncentracije se izračunajo s predpostavko, da so vse vrednosti različnih kongenerov, ki so manjše od vrednosti določitve, enake vrednosti določitve.

⁽²⁾ Navedene zgornje mejne vrednosti se prvič ponovno pregledajo najpozneje do 31. decembra 2004 v luči novih podatkov o vsebnosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB-jev, zlasti zaradi vključitve dioksinom podobnih PCB-jev med vrednosti, ki jih je treba predpisati; nato se ponovno pregledajo najpozneje do 31. decembra 2006 z namenom, da se znatno znižajo zgornje mejne vrednosti.

⁽³⁾ Zgornje mejne vrednosti se ne uporabljajo za živila, ki vsebujejo < 1 % maščobe.

⁽⁴⁾ Meso prežvekovalcev, ovac, prašičev, perutnine in gojene divjadi, kot je opredeljeno v členu 2(a) Direktive Sveta 64/433/EGS (UL L 121, 29.7.1964, str. 2012/64), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 95/23/ES (UL L 243, 11.10.1995, str. 7) in členu 2(1) Direktive Sveta 71/118/EGS (UL L 55, 8.3.1971, str. 23), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 97/64/ES (UL L 24, 30.1.1998, str. 31), ter členu 2(2) Direktive Sveta 91/495/EGS (UL L 268, 24.9.1991, str. 41), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 94/65/ES (UL L 368, 31.12.1994, str. 10), ki ne vključuje užitne drobovine kot opredeljeno v členu 2(e) Direktive 64/433/EGS in členu 2(5) Direktive 71/118/EGS.

⁽⁵⁾ Mišičnina rib in ribji proizvodi, kot je opredeljeno v skupinah (a), (b), (c), (e) in (f) seznama v členu 1 Direktive Sveta (ES) št. 104/2000 (UL L 17, 21.1.2000, str. 22.). Zgornja mejna vrednost se uporablja za rake in ne vključuje rjavega mesa rakovice in glavonožcev brez drobovine.

⁽⁶⁾ Mleko (surovo mleko, mleko za izdelavo mlečnih izdelkov in toplotno obdelano mleko, kot je opredeljeno v Direktivi Sveta 92/46/EGS (UL L 268, 14.9.1992, str. 1), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Sveta 96/23/ES (UL L 125, 23.5.1996, str. 10)).

⁽⁷⁾ Kokošja jajca in izdelki iz jajc, kot je opredeljeno v členu 2 Direktive Sveta 89/437/EGS (UL L 212, 22.7.1989, str. 87), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Sveta 96/23/ES (UL L 125, 23.5.1996, str. 10).

⁽⁸⁾ Jajca iz proste reje ali polintenzivne reje, kot so opredeljena v členu 18 Uredbe Komisije (EGS) št. 1274/91 (UL L 121, 16.5.1991, str. 11), kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1651/2001 (UL L 220, 15.8.2001, str. 5), morajo biti v skladu z določeno zgornjo mejno vrednostjo od 10. januarja 2004.“